

Відокремлений структурний підрозділ Національного аграрного університету
«Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової»

Робочий зошит

для самостійного вивчення
загального курсу дисципліни
«Історія України»

Вступ

Самостійна робота при вивченні історії України ставить за мету поглиблення знань, здобутих на заняттях, допомагає зробити процес пізнання цікавим і захоплюючим. Під час самостійної роботи студенти отримують уміння працювати з підручником і довідковою літературою, реферувати й рецензувати, готувати повідомлення та доповіді, відкривають можливості для формування інтелектуальних умінь студентів у результаті їх дослідницьких досліджень в архівах, музеях, бібліотеках, під час роботи з нормативно - правовими документами.

У здійсненні самостійної роботи можна виділити два напрями:

- розширення історичних і правових знань, які студенти отримують на заняттях;
- здобуття нових знань краєзнавчого характеру.

Види самостійної роботи поділяються на систематичні (такі що проводяться впродовж усього навчального року – дослідницька робота, робота музею) та епізодичні (в процесі вивчення певних тем, розділів) . Обидва ці види мають самостійне значення. Зокрема, систематичні види самостійної роботи сприяють розвитку пізнавальних здібностей і нахилів, а епізодичні – формують повну систему знань з навчальної дисципліни.

При організації і проведенні самостійної роботи важливе місце займає контроль отриманих знань. Він забезпечує зв'язок між очікуваними результатами та реальним рівнем знань. Результатом контролю знань, умінь і навичок є оцінка. Вона стимулює працездатність, робить її творчою і інтерактивною.

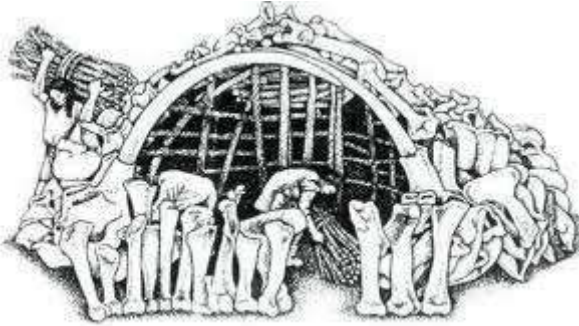
Існують різні методи контролю знань, вмінь і навичок. Одним із них є застосування робочого зошита з творчими завданнями різного рівня складності і спрямування. Ці завдання стимулюють пошукові здібності, активізують інтелектуальну діяльність, перетворюють самостійну роботу в багатоаспектну діяльність по вивченню історії України в цілому і історію рідного краю, зокрема; формують історичне мислення і світогляд; виховують патріотичні почуття і любов до рідної землі.

Найдавніша історія України

1. Коли первісні люди почали заселяти сучасну територію України?

2. Заповніть таблицю.

Порівняння	Палеоліт	Мезоліт	Неоліт	Енеоліт
Час				
Знаряддя праці				
Матеріали				
Способи обробки матеріалів				
Спосіб добування засобів для життя				
Колективи, якими жили первісні люди				

3. Встановіть відповідність між назвами кочових народів, часом їх появи на території України та одним із правителів:

- а) скіфи;
б) кіммерійці;
в) сармати;

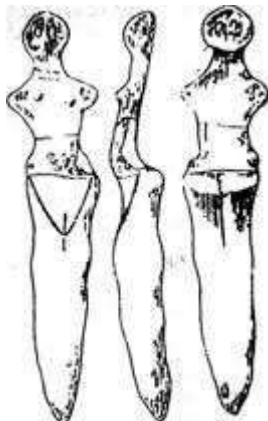
- 1) IX ст. до н.е.;
2) VII ст. до н.е. ;
3) III ст. до н.е. ;

- А) цариця Амага;
Б) цар Ідантірс;
В) цар Лігдаміс.

а		
б		
в		

4. Вкажіть, що зображено на малюнку.

5. Вкажіть ознаки трипільської культури:

- а) перехід до орного землеробства;
- б) перехід до кочового скотарства;
- в) наявність релігійного культу богині-матері;
- г) винайдення заліза;
- д) поклоніння богу вогню-Сварогу;
- е) будівництва великих поселень –протоміст.

6. Вкажіть народи, яким належали наведені нижче предмети:

- а) скіфи;
- б) греки;
- в) слов'яни.

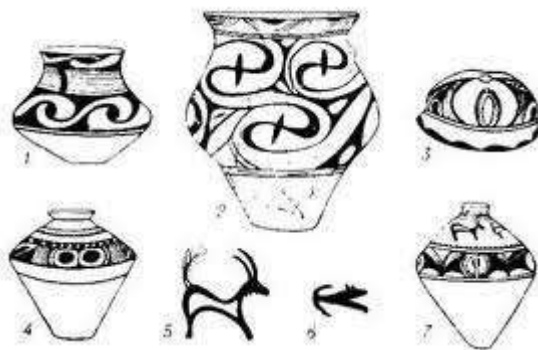
7. Встановіть відповідність між іменами язичницьких богів та сферами впливу:

- а) Велес;
- б) Стрибог;
- в) Дана;
- г) Дажбог;

- 1) бог вітру;
- 2) бог води;
- 3) бог сонця;
- 4) бог тварин.

а	
б	
в	
г	

8. Назвіть прізвище відомого археолога, який досліджував трипільську культуру, предмети якої показані нижче.

9. Визначте історичний термін:

1) Спеціальна піч, що використовувалася для обпалювання висушеного глиняного посуду.

2) Місто-державу, яке одночасно було громадянською общиною повноправних жителів і влада в якому базувалась на засадах античної демократії.

3) Служителі язичницького релігійного культу у давніх слов'ян. Вважалося, що вони мали вплив на сили природи як чарівники, вміли пророкувати майбутнє як провісники та лікувати людей як знахарі.

10. Назвіть причини заснування і причини загибелі античних колоній у Північному Причорномор'ї.

11. Заповніть таблицю «Етапи утворення державності у східних слов'ян».

Період	Державні об'єднання східних слов'ян
IV – VII ст.	
VII – VIII ст.	
Сер. IX ст.	
882 р.	

12. Визначте ім'я історичної особи:

Визначний історик доби античності, якого називають «батьком історії». Народився в V ст. до н.е. у малоазійському місті Галікарнас. Подорожуючи, побував на території сучасної України, зокрема в Ольвії. Написав знамениту «Історію греко - перських війн», в якій детально описав життя та побут скіфів і сусідніх з ними племен.

Ключові терміни та поняття:

- палеоліт
- мезоліт
- неоліт
- енеоліт
- бронзовий
- залізний вік
- первісна доба
- первісне суспільство
- родова община
- плем'я
- архантроп
- черняхівська культура

- неандерталець
- кроманьйонець
- матріархат
- патріархат
- анімізм
- магія
- фетишизм
- тотемізм
- трипільська культура
- кімерійська культура

Утворення і розвиток держави Київська Русь

1. Яка теорія походження Київської Русі здається вам більш аргументованою? Поясніть чому?

2. Заповніть таблицю «Перші руські князі».

Ім'я	Період правління	Які заходи здійснив	Значення діяльності
Аскольд і Дір			
Олег			
Ігор			
Ольга			
Святослав			

3. Встановіть відповідність між іменами руських князів та їх прізвиськами:

а) Мстислав;	1) Красне Сонечко;
б) Святополк;	2) Мудрий;
в) Ярослав;	3) Окаянний;
г) Володимир;	4) Лютий.

а	
б	
в	
г	

4. Встановіть відповідність між датами, історичними особами і подіями:

а) 882 р.;	1) Князь Святослав;	А) руська дружина здійснила похід до Каспійського моря та Закавказзя;
б) 943 р.;	2) Князь Ігор;	Б) Київ названо «матір'ю городам руським»;
в) 970 р.;	3) Князь Олег;	В) посаджено в Києві Ярополка, в Овручі – Олега, у Новгороді – Володимира.

а		
б		
в		

5. Вкажіть ім'я князя:

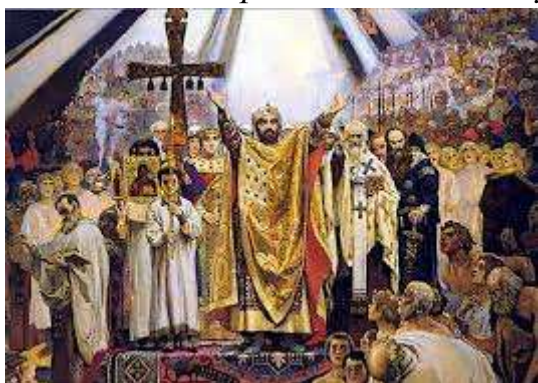

Цей князь належить до найбільш загадкових постатей давньоруської історії. І досі вчені не мають точних відомостей ні про його родину й походження, ні про соціальне становище. Різні літописи згадують, що він прийшов з Новгорода до Києва, обманом захопив і вбив місцевих князів, і сам утвердився на київському столі. Далі, за словами Нестора –літописця, панував він «над полянами і деревлянами, і сіверянами, і радимичами, а з уличами, тиверцями воював». Двічі він здійснив вдалі походи проти Візантії та прибив свій щит на міських воротах Царгорода на знак перемоги. Повертався він до Києва, «несучи золото й паволоки, і плоди, і вино, і всіяке узороччя».

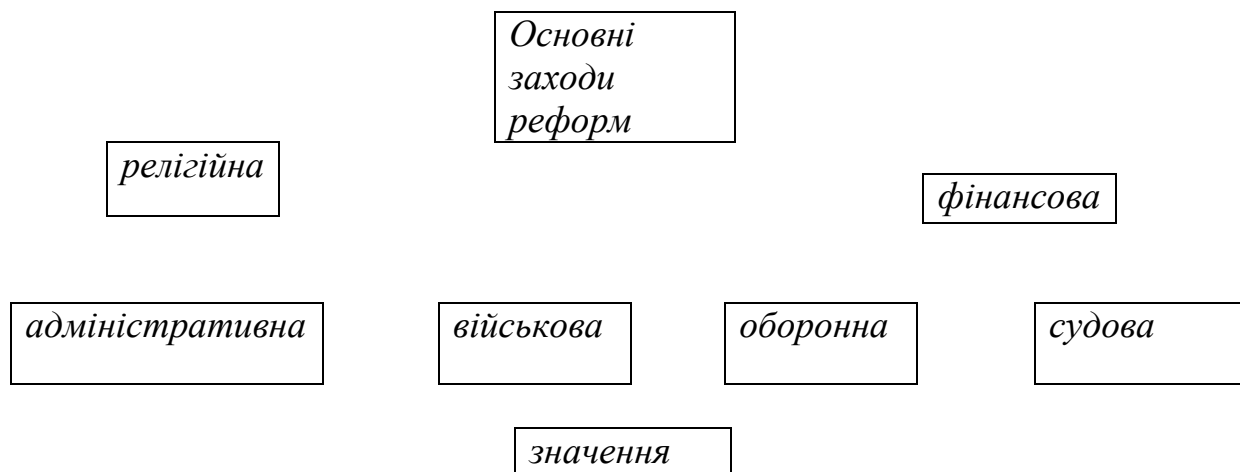
6. Заповніть таблицю «Суспільний устрій Київської Русі в IX – XI ст.»

Суспільні верстви	Основні заняття	Становище в суспільстві
Князі		
Бояри		
Дружинники		
Смерди		
Ремісники		
Купці		

7. Які події зображені на малюнку нижче?

8. Доповніть схему «Реформи князя Володимира Великого»

9. Доповніть схему «Напрямки внутрішньої і зовнішньої політики Ярослава Мудрого»

10. Стисло прокоментуйте зображене. Яку історичну інформацію несе малюнок?

11. Перед вами архітектурні споруди часів Київської Русі. При якому князі вони були побудовані?

12. Визначте поняття одним словом:

1) Народні збори в общинах давніх слов'ян і в містах Київської Русі у X – першій третині XIII ст., на яких вирішувалися важливі громадські та державні справи.

2) Запроваджені Володимиром Великим відрахування у Київській державі на користь церкви, що сплачувалися з доходів усіх князівських володінь і прибутків землевласників.

3) Володіння, яке колись належало батькам, закріплювалося за певною гілкою князівського роду й могло безперешкодно передаватися у спадщину дітям і онукам.

Ключові терміни та поняття:

- князь
- віче
- данина
- демократія
- дружина
- літописи
- митрополит
- монголо-татарське іго

- натуральне господарство
- православ'я
- ранньофеодальна держава
- християнство
- Золота Орда
- бояри
- барщина
- «Руська правда»

Галицько-Волинська держава

1. Назвіть князя, який утворив Галицько-Волинське князівство у 1199 р.:

- а) Всеволод Ольгович;
- б) Ярослава Осмомисл;
- в) Володимир Ярославович;
- г) Роман Мстиславович;
- д) Данило Романович.

2. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 1199 р.;	1) битва на р. Калка;
б) 1223 р.;	2) напад монголо-татар на землі Волині;
в) 1241 р.;	3) об'єднання Галицького і Волинського князівств.

а	
б	
в	

3. Продовжте перелік.

Наслідки золотоординського панування для руських земель:

- 1) руйнування від монголо-татар були великі, але знищити Русь вороги не змогли;
- 2)

3)

4)

4. Заповніть таблицю «Видатні князі Галицько-Волинського князівства», записавши у відповідний стовпчик таблиці номери положень, що характеризують діяльність князів:

- об'єднання Галичини та Волині в Галицько-Волинську державу;
- завоювання Києва в 1201 р.;
- заснування Львова;
- участь у битві на р. Калці;

- перенесення столиці в Холм;
- перемога в битві з угорським військом поблизу Ярославля;
- звитяжні походи проти половців.

<i>Роман Мстиславович</i>	<i>Данило Романович</i>

5. Вставте в текст три пропущені слова:

«Утворення _____ держави було подією великої історичної ваги. Літописець називав _____ великим князем, «царем на Русі», самодержцем всія Русі». Цей титул вжито вперше, він засвідчив зміцнення позицій князя, підпорядкування своїй владі непокірних _____».

6. Прочитайте уривок з літопису. Вкажіть його назву.

«У рік 6709 (1201) Початок княжіння великого князя Романа, що був державцем всеї Руської землі, князя галицького. По смерті ж великого князя Романа, вікопомного самодержця всеї Русі, який одолів усі поганські народи, мудрістю ума додержуючи заповідей Божих... Він бо кинувся був на поганих, як той лев, сердитий же був, як та рись, і губив (їх), як той крокодил, і переходив землю їх, як той орел, а хоробрий був, як той тур, бо він ревно наслідував предка свого Мономаха, що погубив поганих ізраїльтян, тобто половців, вигнав (хана їхнього) Отрока в Обези на Залізні ворота, а (хан) Сирчан зостався коло Дону, рибою живлячись.»

7. Встановіть відповідність між князями та характеристиками їх діяльності:

а) Данило Романович;	1) допомога Войшелку в Литві;
	2) князювання на Волині;
б) Василько Романович;	3) коронування в Дорогочині;
	4) сприяння боротьбі з угорцями;
	5) боротьба з боярським свавіллям;
	6) союз з литовським князем Міндовгом;
	7) створення антиионгольської коаліції;
	8) збереження Холма від руйнування.

а	
б	

8. Встановіть відповідність між назвою і іменами, датами та явищами:

а) назва «Україна»;	1) 1153-1187 рр.;	А) розквіт і безпека краю;
б) Ярослава Осмомисл;	2) 1187, 1189 рр.;	Б) виступ галицьких бояр;
в) Володимир;	3) 1188 р.;	В) поява руських літописів.

а		
б		
в		

9. Оберіть причини занепаду Галицько-Волинської держави:

- а) анти князівська опозиція бояр;
- б) припинення династії Романовичів;
- в) втручання іноземних держав;
- г) війна з тевтонськими рицарями;
- д) союз з європейськими державами;
- е) об'єднання з Польщею.

10. Заповніть таблицю «Культура Галицько-Волинської держави»

Галузь	Основні досягнення
Писемність і освіта	
Література	
Літописання	
Архітектура	
Образотворче мистецтво	
Ювелірна справа	

11. Визначте поняття одним словом:

- 1) Кілька монархів з одного роду, які змінюють один одного на троні за правом успадкування.

- 2) Привілейована частина давньоруського суспільства, княжі мужі, великі землевласники.

- 3) Експлуатація руських земель монголо-татарськими завойовниками.

12. Вкажіть ім'я та прізвище історичної особи.

«Він зробив столицею Володимир. Скориставшись внутрішнім занепадом у Золотій Орді, пересунув південні кордони своїх володінь аж до нижньої течії Дністра й Південного Бугу... перейняв королівський титул. Йому вдалося домогтися встановлення окремої Галицької митрополії.»

Ключові терміни та поняття:

- ізгой
- ярлик
- Галицький літопис
- Боярська опозиція
- Волинське князівство
- коронація
- Львів
- Холм
- Тевтонський орден
- «король Русі»

Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV-XVI ст.)

1. Перед вами історичні особи Великого князівства Литовського.
Вкажіть, хто це.

2. Назвіть ознаки, що дають підстави називати Велике князівство Литовське Литовсько-Руською державою:

- а) 90 % його території становили східнослов'янські землі;
- б) боротьба з монголо-татарами;
- в) протистояння Тевтонському ордену;
- г) запозичення давньоруських законів, устрою;
- д) прийняття православної віри, звичаїв. Мови;
- е) відновлення руської династії.

3. Встановіть відповідність між регіонами України та державами, до яких вони належали в XVI ст.:

а) Чернігово-Сіверська земля;	1) Литва;
б) Волинь. Київщина;	2) Польща;
в) Галичини, Холмщина;	3) Угорщина і Туреччина;
г) Закарпаття, Буковина, Західне	4) Московське князівство.

Поділля.

а	
б	
в	
г	

4. Встановіть відповідність між іменами історичних осіб, хронологічними періодами і діями:

а) Міндовг;	1) 1230-1263 рр.;	А) князювання у Великому князівстві Литовському;
б) Гедимін;	2) 1316-1341 рр.;	Б) об'єднання Литовських племен;
в) Ольгерд;	3) 1345-1377 рр.;	В) поширення влади на Русь.

а		
б		
в		

5. Вкажіть, хто ці особи. Яка їх роль в історії України?

6. Оберіть наслідки Люблінської унії для українських земель:

- а) надання Україні статус автономії;
- б) розвиток національної культури;
- в) об'єднання всіх українських земель у складі однієї держави;
- г) утвердження шляхетської демократії;
- д) виникнення православних братств;
- е) посилення російського впливу.

7. Встановіть відповідність між землями та їх характерними ознаками:

- а) українські землі у складі Великого князівства Литовського;
- б) українські землі у складі Польщі;

- 1) поділ території на князівства;
- 2) поділ території на воєводства;
- 3) провідне становище православ'я;
- 4) запровадження кріпосного права;
- 5) збереження місцевих традицій;
- 6) обмеження й утиски православ'я;
- 7) власні законодавство, традиції, мова;
- 8) заселення земель іноземцями.

а	
б	

8. Заповніть таблицю «Козацько-селянські повстання к. XVI – поч. XVII ст.»

<i>Питання</i>	<i>Перша хвиля повстань (к. XVI ст.)</i>	<i>Друга хвиля повстань (20-30 рр. XVII ст.)</i>
<i>Причини повстань</i>		
<i>Дати повстань</i>		
<i>Ватажки повстань</i>		

9. Заповніть таблицю «Особливості розвитку культури українських земель у другій половині XIV – XVI ст.»

<i>Галузь</i>	<i>Основні досягнення</i>
<i>Освіта і писемність</i>	
<i>Література</i>	
<i>Літописання</i>	
<i>Архітектура й містобудування</i>	
<i>Живопис</i>	

10. Вставте пропущені слова:

У Хотинській війні _____ р. вирішальну роль відіграли українські козаки на чолі з Петром _____. Це визнавали навіть польські хроністи та історики. Сучасники свідчать, що поранений гетьман додому повертався на подарованому королевичем Владиславом возі у супроводі королівського лікаря. Помер 22 квітня 1622 р. у м. _____, заповівши майно двом братським школам.

11. Вкажіть ім'я та прізвище історичної особи.

«Походив із давнього литовсько-руського роду. Уперше згадується в джерелах під 1545 р. Замолоду покину батьківський дім задля лицарської справи. Виявив хист полководця. Із 1550 р. призначений королем Сигізмундом II Августом черкаським і канівським старостою

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Загарбання чужих територій.

2) Військово-політична організація козаків.

3) Союз між двома державами, або спілка держав.

Ключові терміни та поняття:

- Велике князівство Литовське
- Річ Посполита
- експансія
- Кревська унія
- Люблінська унія
- Брестська унія
- уніатська церква
- братства
- Литовські статuti
- Магдебурзьке право
- козак
- Дике Поле

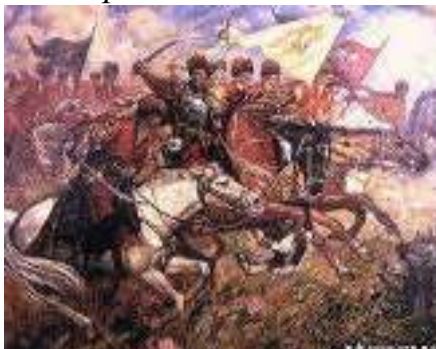

- магнати
- шляхта
- Запорозька Січ
- гетьман
- реєстрові козаки
- паланка
- курінь
- фільварок
- опришки

Визвольна війна українського народу сер. XVII ст. Утворення козацької держави.

1. Визначте причини національно-визвольної війни українського народу середини 17 ст.:

- а) війна речі Посполитої з Туреччиною;
- б) посилення національно-релігійного гніту;
- в) обмеження прав козацтва;
- г) погіршення становища селян і міщан;
- д) бажання скинути короля.

2. Визначте історичних діячів за зображеннями:

- а) Тиміш Хмельницький;
- б) Богдан Хмельницький;
- в) Василь Лупул.

3. Встановіть відповідність між посадами та їх функціями:

а) гетьман;	1) відав фінансами, очолював скарбницю;
б) генеральний підскарбій;	2) ад'ютант гетьмана;
в) генеральний хорунжий;	3) глава держави;
г) генеральний осавул;	4) охоронець корогви.

а	
б	
в	
г	

4. Встановіть відповідність між подіями та їх наслідками:

а) Зборівський договір 1649 р. ;

б) Білоцерківський договір 1651 р. ;

- 1) поширення влади гетьмана України на Київське воєводство;
- 2) визначення кількості реєстрових козаків у 40 тисяч;
- 3) обмеження міжнародних зв'язків;
- 4) повернення на українські землі польської шляхти;
- 5) поширення влади гетьмана на три воєводства;
- 6) визначення кількості реєстрових козаків у 20 тисяч;
- 7) дозвіл на встановлення міжнародних зв'язків;
- 8) амністія учасникам повстання.

а	
б	

5. Назвіть атрибути гетьманської влади:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

6. Заповніть таблицю «Битви національно-визвольної війни»

Назва, дата	Опис подій	Результати та наслідки

7. Встановіть відповідність між датами і подіями:

- а) 5-6 травня 1648 р.;
 б) вересень 1651 р.;
 в) травень 1652 р.;
 г) жовтень 1656 р.;

- 1) Віленське перемир'я;
 2) битва під Батогом;
 3) Білоцерківський договір;
 4) битва під Жовтими Водами.

а	
б	
в	
г	

8. Назвіть архітектурні споруди козацької доби.

9. Вкажіть ім'я та прізвище історичної особи:

Полковник Кальницького козацького полку. Найвидатніший після гетьмана Б. Хмельницького стратег національно-визвольної війни, брав участь у всіх великих битвах, блискучий майстер польових боїв і захисту міст. Хоробрий і кмітливий, шляхетний, мудрий політик. Підтримував ідею «не бути ні під кролем польським, ні під царем московським».

10. Вставте пропущені слова:

Козацький договір із московським урядом 1654 р. складався з 23 статей від імені _____ й Війська Запорозького. Саме з цими статтями українське посольство на чолі з генеральним _____ Самійлом Богдановичем-Зарудним та переяславським _____ Павлом Тетерею прибуло до Москви.

11. Заповніть таблицю «Риси розвитку козацької України та Московської держави», записавши у відповідний стовпчик таблиці номери положень, що характеризують діяльність князів:

- абсолютна монархія;
- феодалне землеволодіння, кріпацтво;
- міське самоврядування;
- толерантність, сприйняття європейської моделі;
- республіка;
- розвиток козацького землеволодіння з найманою працею;
- релігійний фанатизм.

<i>Гетьманська Україна</i>	<i>Московія</i>

12. Визначте поняття(одним словом) :

1) Верховенство однієї держави над іншою.

2) Форма правління, за якої вся влада в державі зосереджена в руках однієї особи.

3) Документ, який видав гетьманський уряд та полковники.

Ключові терміни та поняття:

- Зборівський мир
- Білоцерківський мир
- Переяславська угода
- «Березневі статті»
- Хмельниччина
- Гетьманщина
- козацька старшина
- слобода
- Руїна
- Малоросія

Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII -XVIII ст.

1. Заповніть таблицю “Внутрішня політика гетьманів II половини XVII – початку XVIII століття”.

Прізвище та ім'я гетьмана	Роки гетьманування	Зміст діяльності	Значення

2. Визначте історичних діячів за зображеннями:

а) Д.Апостол;

б) І. Мазепа;

в) П.Тетеря.

3. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 1663 р.;	1) укладення «Вічного миру» між Москвою та Польщею;
б) 1669 р.;	2) проголошення гетьманом Івана Брюховецького;
в) 1678 р.;	3) обрання гетьманом Дем'яна Многогрішного;
г) 1686 р.;	4) другий Чигиринський похід.

а	
б	
в	
г	

4. Встановіть відповідність між гетьманами, датами і домовленостями:

а) Іван Самойлович;	1) 1666 р.;	А) Глухівські статті;
б) Петро Дорошенко;	2) 1669 р.;	Б) Конотопські статті;
в) Дем'ян	3) 1672 р.;	В) Чигиринська рада.

Многогрішний;

а		
б		
в		

5. Вкажіть основні соціальні стани українського суспільства другої половини XVII ст.:

- а) магнати;
 б) козаки;
 в) міщани;
 г) селяни;
 д) духовенство;
 е) дворянство.

6. Встановіть відповідність між договорами та їх умовами:

а) Андрусівський договір між Росією і Польщею;	1) Лівобережжя, Київ залишалися під владою Московії;
б) договір про «Вічний мир» між Польщею та Росією;	2) Правобережжя та Білорусь залишалися під владою Польщі;
	3) термін миру залишався невизначеним;
	4) Лівобережжя, Київ, Запорозжя – під владою Московії;
	5) воєнні дії припинялися на 13,5 років;
	6) Запорозька Січ переходила під контроль обох держав;
	7) Брацлавщина, Південна Київщина – нейтральна зона;
	8) Північна Київщина, Волинь, Галичина – під владою Польщі.

а	
б	

7. Встановіть відповідність між історичними особами та їх портретами:

- а) К. Розумовський;
- б) М.Залізняк;
- в) І. Гонта;
- г) Г.Потьомкін.

8. Прочитайте уривок із вірша і дайте відповіді на запитання до нього.

Суне сила велика в бідну Україну,
Котра тридцять вже років плаче на руїну.
Геть обдерта з багатства ворогами чужими
Та найбільше у чварах між синами своїми,
Розшматована тими, що в злій ворожнечі
Хату жаром спалили із власної печі!
Боже, Боже! В ці літа люто тне щербата –
Батька син убиває, брат іде на брата.

(О.Бачинський-Яскольд. «Чигирин»)

Про які події йдеться в уривку?

В чому причини негараздів, які спіткали Україну?

Які наслідки мали описані події для нашої країни?

Які висновки маємо зробити, сучасні українці, досліджуючи даний період?

9. Складіть схему управління Лівобережної Гетьманщини Московською державою

Держава	Форма правління	Спосіб формування державних органів	Наявність основних прав і свобод населення

10. Визначте ім'я та прізвище історичної особи:

Одні називали його «Сонце Руїни», інші – зрадником України. Був онуком гетьмана Війська Запорозького, соратником Богдана Хмельницького, прилуцьким полковником. Ставши гетьманом Правобережжя, на деякий час об'єднав Україну. Союз із Туреччиною виявився невдалим.

11. Вставте пропущені слова:

«Гайдамацький рух набув значного розмаху під час повстання _____ р. Воно охопило _____ аж до території Польщі. Вогонь повстання частково перекинувся на Лівобережжя, Слобожанщину, а також _____ землі. Гайдамацькі загони часто очолювали досвідчені запорожці.

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Внутрішні чвари, збройні зіткнення, братовбивче кровопролиття в межах однієї країни.

2) Затвердження верховним органом державної влади міжнародного договору, після чого він набирає чинності у цій державі.

3) Стил ь української архітектури XVII – XVIII ст., за яким храмові споруди, крім розкішних оздоб, декоративності, грандіозності були однакові з усіх боків.

Ключові терміни та поняття:

- Гадяцька угода
- Слободищенський трактат
- Батуринські статті
- Московські статті
- Андрусівське перемир'я
- Глухівські статті
- Конотопські статті
- «Вічний мир»
- Слобожанщина
- Коломацькі статті
- паліївщина
- Конституція П.Орлика

- Решетилівські статті
- Малоросійська колегія
- «Рішительні пункти»
- Правління гетьманського уряду
- Чортотлицька Січ
- Олешківська Січ
- Нова Січ
- Задунайська Січ
- гайдамаки
- опришки
- коліївщина

Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.

1. Виділіть положення, які відповідають завданням Кирило-Мефодіївського товариства:

- а) організація збройного повстання в Україні;
- б) формування дієвого антиурядового підпілля;
- в) поширення ідей товариства через виховання молоді, літературну творчість і примноження його членів;
- г) усунення релігійної ворожнечі між слов'янськими народами;
- д) викорінення рабства і будь-якого приниження бідних верств населення;
- е) налагодження зв'язків із польським революційним рухом;
- є) боротьба за незалежність України;
- ж) поширення освіти серед населення.

2. Встановіть відповідність між подіями, датами та історичними місцями:

а) початок «Київської козаччини»;	1) 1825-1826 рр.;	А) Правобережна Україна;
б) скасування судочинства за Литовським статутом;	2) 1855 р.;	Б) Київська губернія;
в) повстання Чернігівського полку;	3) 1818 р.;	В) Тульчинська управа;
г) заснування «Союзу благоденства»;	4) 1841 р.;	Г) Васильків.

а		
б		
в		
г		

3. Виберіть із наведених портретів той, на якому зображено П.Куліша

4. Встановіть відповідність між таємними організаціями та їх програмними документами:

а) Південне товариство;	1) «Книга буття українського народу»;
б) Кирило-Мефодіївське товариство;	2) «Конституція»;
в) «Товариство об'єднаних слов'ян»;	3) «Руська правда»;
г) Північне товариство;	4) «Правила слов'ян».

а	
б	
в	
г	

5. Заповніть порівняльну таблицю «Соціально-економічний розвиток українських земель в I половині XIX ст.»

Українські землі у складі	Сільське господарство	Промисловість	Торгівля
Російської імперії			
Австрійської імперії			

6. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився в с. Головчинці Літинського повіту Подільської губернії у селянській сім'ї. У 1812 р. за бунтарські дії був відданий поміщиком Пигловським у солдати. У 1813 р. втік з уланського полку, який розташовувався в Кам'янці – Подільському, і повернувся в рідні місця. У 1814-1830 рр. очолював повстанський рух проти російської адміністрації і дворянства, який розгорнувся на Роділлі та Київщині, в якому взяло участь приблизно 20 тисяч чоловік. Був неодноразово заарештований і тікав з місця

ув'язнення.

7. Вкажіть назву документа, з якого взято цей уривок:

«...Постановляється корінним законом Російської держави, що будь-яка думка про федеративний устрій відкидається цілком, як найзгубніший злочин і найбільше зло. Уникати належить усього того, що безпосередньо чи опосередковано, прямо чи непрямо, відкрито чи таємно, до такого устрою держави вести б могло...»

8. Перед вами портрети діячів «Руської трійці». Назвіть їх імена та прізвища..

9. Встановіть відповідність між державами та українськими етнічними регіонами, що входили до їх складу:

а) Російська імперія;

б) Австрійська імперія;

- 1) Південна Україна;
- 2) Холмщина та Підляшшя;
- 3) Східна Галичина;
- 4) Правобережжя;
- 5) землі війська Донського;
- 6) Буковина;
- 7) Лівобережжя;
- 8) Закарпаття.

а	
б	

10. Вставте пропущені слова:.

«Найбільшого розмаху селянський рух у Західній Україні набув наприкінці 1848 – на початку 1849 р. Його епіцентром стала _____. Організатором і натхненником селянських став депутат рейхсрату _____. Незважаючи на залучення регулярних військ, повстання вдалося придушити лише в _____ р.

11. Підготуйте таблицю: «Культура України в першій половині XIX ст.»

	<i>Представники</i>	<i>Твори чи досягнення</i>
<i>Освіта і наука</i>		
<i>Література</i>		
<i>Музика і театр</i>		
<i>Архітектура</i>		

12. Визначте поняття (одним словом) :

- 1) Процес збільшення кількості міст і відносної частки міського населення.

- 2) Система відбування панщини, яка передбачала отримання кріпаком завдання на день.

- 3) Державний нагляд за друкованими виданнями з метою недопущення публікації небажаної з погляду уряду інформації.

Ключові терміни та поняття:

- модернізація
- промисловий переворот
- капіталізація економіки
- намісництва
- губернії
- військові поселення

- масонські ложі
- Кирило-Мефодіївське братство
- «Руська трійця»
- сейм
- декабристський рух

Українські землі в другій половині XIX ст.

1. Вкажіть особливості селянської реформи в українських губерніях Російської імперії:

- а) більшість селян отримала землю в приватну власність;
- б) найбільші земельні наділи отримали селяни Лівобережжя;
- в) землю було передано у власність селянським общинам;
- г) селяни отримали земельні наділи у тому розмірі, в якому користувались до реформи;
- д) сума викупу, що сплачували селяни за землю, визначалась ринковою ціною на землю;
- е) на Правобережжі отримані селянами земельні наділи були більшими, ніж на Лівобережжі;
- є) селяни України за рахунок «відрізків» втратили значну частину землі, якою користувались до реформи;
- ж) сума викупу, що сплачували селяни за землю, визначалась розміром повинностей.

2. Заповніть порівняльну таблицю «Український національно-визвольний рух в II половині XIX ст.»

Назви організації	Період діяльності	Програмні положення	Засновники та керівники
Громади			
Братство тарасівців			
Народовці			

3. Встановіть відповідність між прізвищами письменників і назвами їх творів:

а) І.Франко;	1) «Лісова пісня»;
б) Леся Українка;	2) «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»;
в) Панас Мирний;	3) «Микола Джеря»;
г) І.Нечуй-Левицький;	4) «Борислав сміється».

а	
б	
в	
г	

4. Встановіть відповідність між українськими регіонами і культурними подіями та явищами:

а) західноукраїнські землі;

б) Наддніпрянщина;

- 1) створення громадських наукових центрів – Літературного товариства ім. Т. Шевченка та Наукового товариства ім. Т. Шевченка;
- 2) розвиток аматорського і професійного театру під керівництвом М. Кропивницького та братів Тобілевичів;
- 3) створення організацією «Просвіта» мережі бібліотек і культурних осередків;
- 4) видання історико-літературного журналу «Киевская старина»;
- 5) літературна і наукова діяльність І. Франка;
- 6) видання Д. Яворницьким «Історії українських козаків» у 3-х томах;
- 7) створення наукових товариств – Історичного товариства Нестора Літописця і «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства»;
- 8) відкриття університетської кафедри історії України.

а	
б	

5. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився у м. Гадяч на Полтавщині в родині збіднілого дворянина козацького походження. Середню освіту здобув у Полтавській гімназії. За незалежні погляди був виключений з останнього класу без права вступу в будь-який інший навчальний заклад. У 1859-1863 рр. навчався на історико-філологічному факультеті Київського університету, де залишився працювати на посаді приват-доцента кафедри античної історії. У 1870 р. захистив дисертацію і отримав науковий ступінь магістра загальної історії. Активний учасник громадського руху. Брав участь у виданні

газети «Київський телеграф». Із 1875 р. в еміграції організовував видання журналу «Громада».

6. Визначте історичних діячів за зображеннями

- а) В. Антонович;
- б) Б. Грінченко;
- в) П. Чубинський.

7. Встановіть відповідність між суспільно-політичними течіями, часом їх виникнення та їх представниками:

а) тарасівці;	1) початок 60-х років XIX ст.;	А) І.Липа, Б.Грінченко, М.Міхновський;
б) громадівці;	2) початок 70-х років XIX ст.;	Б) Г.Петрункевич, О.Карпінський;
в) ліберали;	3) 90-ті роки XIX ст.	В) В.Антонович, П.Чубинський; М.Драгоманов.

а		
б		
в		

8. Прочитайте уривок із документа і назвіть рік видання і його назву:

«Задля припинення небезпечної, у державному відношенні, діяльності українофілів вважається необхідним ужити надалі до розгляду таких заходів: ...Не допускати ввезення в межі Імперії, без особливого на те дозволу Головного Управління у справах друку, жодних книг, виданих за кордоном на малоросійському наріччі...

9. Заповніть таблицю «національно-визвольний рух в Україні в XIX ст.»

<i>Регіон</i>	<i>Культурно-освітні, наукові, релігійні організації</i>	<i>Політичні партії і організації</i>
<i>Наддніпрянська Україна</i>		
<i>Західна Україна</i>		

10. Визначте історичних діячів за зображеннями

- а) І.Франко;
б) Марко Вовчок;
в) П.Грабовський.

11. Заповніть таблицю «Реформи 60-70 рр. XIX ст., їх наслідки»

<i>Назва реформи</i>	<i>Дата проведення</i>	<i>Суть реформи</i>	<i>Наслідки</i>
<i>Земська</i>			
<i>Судова</i>			
<i>Військова</i>			

<i>Реформа управління в містах</i>			
<i>Освітянська</i>			
<i>Реформа в галузі цензури</i>			

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Процес у суспільному житті, за якого окремі народи засвоюють культуру і мову панівної нації, поступово зливаючись з нею.

2) Ідейна течія або світогляд, в основу яких покладено переконання вищості своєї нації над іншими, її праві займати панівне становище.

3) Група людей із спільними ідеями і поглядами, які об'єднуються з метою впливу на владу, захисту інтересів певної соціальної групи або суспільства загалом.

Ключові терміни та поняття:

- Громадівський рух
- «ходіння в народ»
- просвіти
- народовці
- москвофіли
- хлопомани
- Емський указ
- Валуєвський циркуляр

Україна на початку XX ст.

1. Висловіть власне судження щодо наведеного твердження.

Перебування українських земель у складі царської Росії та Австро-Угорської імперії зумовило регіональні особливості розвитку їхньої культури. Завершення формування української нації в умовах кристалізації класової структури буржуазного суспільства визначило характер напрямів у національній культурі, зокрема появу струменя демократичної культури.

Я вважаю, що

Тому, що

Наприклад, ..

Отже, ..

2. Заповніть таблицю “Економічний розвиток українських земель на початку XX століття”

Сфери розвитку	Наддніпрянська Україна	Західна Україна
Промисловість		
Сільське господарство		
Становище населення		

3. Вкажіть характерні ознаки суспільно-політичного життя західно-українських земель на початку XX ст.:

- а) домінування москвофільської течії;
- б) боротьба за створення українського університету;
- в) вимоги австрійського уряду щодо приєднання Західної України до Російської імперії;
- г) вимога проголошення української автономії Східної Галичини;
- д) ополячення уніатського духовенства;
- е) активна участь у боротьбі за загальне виборче право.

4. Встановіть відповідність між історичними регіонами, прізвищами історичних діячів та організаціями, що діяли в цьому регіоні:

а) Закарпаття;	1) І.Боберський;	2) А) спортивно-фізкультурна організація «Сокіл»;
б) Буковина;	А.Волошин;	Б) Руська Рада;
в) Галичина;	3) С.Смаль-Стоцький;	В) український гурток при тижневику «Наука».

а		
б		
в		

5. Виберіть із наведених портретів той, на якому зображено П. Столипіна.

6. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 14 червня 1905 р.;	1) повстання саперів у Києві;
б) 17 жовтня 1905 р.;	2) повстання на броненосці «Потьомкін»;
в) 30 жовтня 1905 р.;	3) проголошення Миколою II маніфесту про дарування громадянських свобод;
г) 18 листопада 1905 р.;	4) створення «Просвіти» в Одесі.

а	
б	
в	
г	

7. Назвіть представників даних політичних партій та організацій:

- 1891 р. “Братство тарасівців” _____
- 1897 р. “Загальна українська організація” _____
- 1900 р. “Революційна українська партія” _____
- 1900 р. “Самостійна Україна” _____
- 1902 р. “Українська народна партія” _____
- 1904 р. “Спілка” _____
- 1904 р. “Українська демократична партія” _____
- 1904 р. “Українська радикальна партія” _____

8. Заповніть таблицю “Масові соціальні рухи в революції 1904-1907 років”

Робітничий рух	Селянський рух	Виступи в армії та на флоті	Виступи на західноукраїнських землях

9. Історичний диктант. Продовжити речення.

Повстання моряків Севастополя на чолі з лейтенантом П. Шмідтом відбулося _____

Аграрна реформа П. Столипіна здійснювалася з _____

Лідерами “Товариства українських поступовців” стали _____

Царський Маніфест 17 жовтня 1905 року проголосив _____

Найбільшим містом Західної України було _____

Політика Австро-Угорщини стосовно Західної України була спрямована на _____

Початок ХХ століття характеризується появою таких стилів: _____

Вперше в 1910 році було здійснено польоти на літаку _____

Представниками наукового товариства імені Т. Шевченка у Львові були: _____

В 1907 році М. Садовський заснував у Києві перший в Україні _____

10. Встановіть відповідність між назвами історичних регіонів та характерними ознаками їх економічного розвитку:

- а) Наддніпрянська Україна; 1) трудова еміграція в інші регіони імперії;
 б) Західна Україна; 2) тиск аграрного перенаселення;
 3) бурхливий розвиток залізничного транспорту;
 4) повний занепад цукроваріння;
 5) швидкі темпи розвитку машинобудування;
 7) трудова еміграція за кордон;
 8) ослаблення сільської общини внаслідок столипінської аграрної реформи.

а	
б	

11. Учений В.Вернадський у статті «Українське питання і російська громадськість» писав: «У цілому українці вважають, що свобода української культури обумовлюється саме інтересами російської справи і що зберегти українців як росіян Росія зможе, лише прийнявши їх зі своїм національно-культурним обличчям».

Поясніть, як ви розумієте думку автора. Чи поділяєте ви її?

12. Вкажіть прізвище історичної особи:

Український культурно-освітній діяч, композитор і письменник. Народився в м. Миколаєві. Навчався в Одеській гімназії. У 1875 р. закінчив Новоросійський (тепер Одеський) університет. У 1875-1893 рр. служив у морському відомстві в Миколаєві. Був знайомий із М.Кропивницьким, М.Лисенком. Відкрив на власні кошти народну школу з викладанням українською мовою

(відразу заборонена владою). Один із засновників і голова «Просвіти» в Миколаєві. Його головний музичний твір, оперу «Катерина» за сюжетом однойменної поеми Т.Шевченка, вперше поставлено М.Кропивницьким у Москві. Автор популярної книги «Історія України - Руси» (1908) .

Ключові терміни та поняття:

- монополії
- українська буржуазія
- імперія
- політична партія
- конституційна монархія
- самодержавство
- Столипінська реформа
- відруб

Україна в роки Першої світової війни (1914-1918 рр.) Початок української революції.

1. Встановіть відповідність між назвами ворогуючих сторін і їх планами щодо українських земель:

- а) Росія;
- б) Німеччина;
- в) Австро-Угорщина;

- 1) створення плацдарму для подальшого просування на Схід аж до Індійського океану;
- 2) надання українським землям автономії;
- 3) захоплення західноукраїнських земель;
- 4) ліквідація організаційних центрів українського національного руху в Галичині;
- 5) приєднання Наддніпрянської України;
- 6) захоплення промислової бази України – Півдня і Сходу.

а	
б	
в	

2. Вкажіть наслідки Першої світової війни для України:

- а) радикалізація українського національного руху;
 - б) руйнація народного господарства;
 - в) здобуття Наддніпрянською Україною прав автономії;
 - г) завершення формування про шарку пролетаріату;
 - д) розкол українського національного руху;
 - е) об'єднання українських земель;
 - є) перемога про австрійських настроїв у національно свідомих колах;
 - ж) посилення залежності від іноземного капіталу.
-

3. Встановіть відповідність між назвами організацій та їх програмними положеннями:

а) ГУР;	1) встановлення Української держави з конституційним монархічним ладом;
б) «Юнацька спілка»;	2) проголошення автономії Наддніпрянської України;
в) СВУ;	3) проголошення Росії історичним ворогом України;
г) ТУП;	4) негайне припинення війни і проголошення автономії України.

а	
б	
в	
г	

4. Встановіть відповідність між датами, подіями та їх наслідками:

а) березень 1915 року;	1) Брусиловський прорив;	А) створення Галицько-Буковинського генерал-губернаторства;
б) весна 1916 року;	2) створення урядом Німеччини Польського королівства;	Б) стабілізація ситуації на фронті до літа 1917 року;
в) осінь 1916 року;	3) окупація російськими військами Західної України;	В) надання Галичині автономії без поділу на західну і східну області.

а		
б		
в		

5. Визначте історичних діячів за зображеннями:

- а) С.Петлюра;
 б) К.Левицький;
 в) О.Брусилов;
 г) А.Шептицький.

6. Складіть таблицю «Воєнні дії на території України навесні 1915 – на початку 1917 р.»

Дата	Подія	Результати і наслідки

8. Визначте історичних діячів доби Центральної Ради за їх фотографіями:

- а) М.Міхновський;
- б) В.Винниченко;
- в) М.Грушевський;
- г) Г.П'ятаков.

7. Заповніть таблицю: Події української революції березня – жовтня 1917 р.»

Дата	Подія	Результати і наслідки

9. Вкажіть подію, якій присвячено уривок зі спогадів Д.Дорошенка:

«Коли боку Бахмача і Чернігова просувалися на Київ більшовицькі ешелони, уряд не зміг послати для відсічі жодної військової частини. Тоді зібрали наспіх загін із студентів і гімназистів старших класів і кинули їх – буквально на убій – назустріч прекрасно озброєним і численним силам більшовиків».

10. Вкажіть прізвище історичної особи:

Український історик, політичний і державний діяч, публіцист. Народився в м. Холм у сім'ї педагога-славіста у 1866 р. Із 1880 р. навчався у Тифліській гімназії, а в 1886 – 1890 рр. – на історико-філологічному факультеті Київського університету. У 1894 р. переїхав до Львова. У 1898 – 1913 рр. очолював Наукове товариство ім. Т.Шевченка у Львові. Заснував львівську школу істориків, до якої належали І. Крип'якевич, О.Терлецький, С. Томашівський. Політичну діяльність розпочав у Галичині, де у 1899 р. став одним із засновників Української національно-демократичної партії. У 1907 р. організував і очолив Українське наукове товариство у Києві. У 1908 р. став одним із ініціаторів створення і головою Товариства українських поступовців. На початку Першої світової війни перебував у Галичині. У листопаді 1914 р. повернувся до Києва, де був заарештований російськими властями. Його звинуватили в австрофільстві і засудили до заслання у Сибір.

11. Заповніть таблицю: «I та II Універсали Центральної Ради»

<i>Дата прийняття</i>	<i>Історичні умови</i>	<i>Основні положення</i>	<i>Історичне значення</i>

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Українські суспільно-політичні сили Наддніпрянської України, що виступали за продовження війни до переможного кінця й закликали українців підтримати Росію, яка надасть їм автономні права.

2) Вдала військова операція російських військ у західній Україні навесні 1916 р., яка дала можливість стабілізувати фронт до літа 1917 р. Командувачем операції був генерал О. Брусилов.

3) Прагнення урядових кіл Австро-Угорської імперії захопити лідируючі позиції серед слов'янських народів. Основним засобом цього було здійснення впливу на українські землі, особливо на території поширення греко-католицької церкви.

Ключові терміни та поняття:

- Антанта
- Четверний союз
- анексія
- українські січові стрільці
- Союз визволення України
- Головна Руська Рада
- Революція
- Універсали

Українська державність в 1917-1921 рр.

1. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 3- 4 березня 1917 року;	1) підписання Брест - Литовського мирного договору;
б) 4 серпня 1917 року;	2) створення Центральної Ради;
в) 26 січня 1917 року;	3) «Тимчасова інструкція Генеральному секретаріату»;
г) 27 січня 1918 року;	4) захоплення більшовиками Києва.

а	
б	
в	
г	

2. Встановіть відповідність між датами, історичними подіями та їх сутністю:

а) 10 червня 1917 року;	1) прийняття II Універсалу;	А) обмеження повноважень Генерального секретаріату;
б) 3 липня 1917 року;	2) корніловський заколот;	Б) проголошення автономії України;
в) 4 серпня 1917 року;	3) затвердження «Тимчасової інструкції Генеральному секретаріату»;	В) створення Комітету з охорони революції;
г) 26 серпня 1917 року;	4) прийняття I Універсалу;	Г) відмова Центральної Ради від самочинного проголошення автономії.

а		
б		
в		
г		

3. Співвіднесіть типи державності і характерні ознаки їх політичного курсу к. 1917 – початок 1918 рр.:

а) українська національна;	1) ліквідація приватної власності;
	2) створення ревкомів;
б) українська радянська;	3) українізація;
	4) створення артілей;
	5) збереження чинності законів Тимчасового уряду;
	6) прагнення припинення війни;
	7) націоналізація об'єктів промисловості;
	8) заборона самовільного перерозподілу земель.

а	
б	

4. Назвіть прізвища членів Директорії:

- а) С. Петлюра;
- б) Ф. Лизогуб;
- в) А. Макаренко;
- г) Ф. Швець;
- д) Г. Петровський;
- е) П. Андріївський;
- є) К. Левицький;
- ж) Н. Махно.

7. До якого періоду історії належать документи:

1. «Ми сказали А і мусили сказати Б, ми визнали український народ як правочинний і уклали з ним мир, отже мусили дбати, щоб укладений мир справді втілювався в життя, а для цього потрібно було насамперед підтримати уряд, який з нами замирився. Тому наші війська увійшли в Україну».

2. «Українська держава стояла коло краю загибелі. Спаслася вона, дякуючи могутньому підтриманню центральних держав, які, вірні своєму слову, продовжують і по сей час боротись за цілісність і спокій України....Як вірний син України я вирішив взяти на себе тимчасово всю повноту влади.»

5. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився у 1863 році в сім'ї священника на Львівщині. Освіту здобув у львівській академічній гімназії. Навчався на юридичному факультеті Львівського університету, здобув ступінь доктора права. У 1907 – 1918 рр. був послом до австрійського парламенту, заступником голови, з 1910 р. – депутатом галицького сейму. В 1917 – 1918 рр. – голова українського парламентського представництва. Був членом Головної Української Ради. Брав активну участь у створенні ЗУНР.

6. Виберіть із наведених портретів той, на якому зображений П. Скоропадський.

8. Заповніть таблицю: Внутрішня і зовнішня політика ЗУНР»

Напрямки	Зміст	Результат

9. Кому із діячів Української революції належать слова:

«У розпал будь-якої революції тільки люди з крайніми гаслами при відомому щасливому збігові подій ставали вождями й мали успіх. Я це знав, але, на моє щастя, я прийшов до влади в той момент, коли для країни, змученої війною та анархією, справді була потрібна середня лінія, лінія компромісів...»

10. Вкажіть прізвище історичної особи:

Видатний український історик, народився в 1882р. у м. Вільно, походив із старовинного українського козацько-старшинського роду на Глухівщині. У 1903 р. очолював Українську студентську громаду в Петербурзі. Член Центральної Ради. Красний комісар Галичини і Буковини. Восени 1917 р. його було обрано губернським комісаром Чернігівщини. Лідер партії соціалістів-федералістів. За часів гетьмана П. Скоропадського очолював Міністерство закордонних справ.

11. Який документ містив таке положення?

Однині є єдина незалежна Українська Народна республіка. Однині народ український, визволений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднаними зусиллями всіх своїх синів будувати нероздільну самостійну Державу Українську на благо і щастя всього її трудового люду.

12. Визначте поняття (одним словом) :

- 1) Самоврядування певної частини держави, що здійснюється в межах, передбачених загальнодержавним законом (Конституцією) .
- 2) Загальнонародний представницький законодавчий орган, основним завданням якого є визначення форми правління та державного ладу в країні.
- 3) Сукупність насильницьких заходів політичного і соціально-економічного характеру, що спрямовані на встановлення і закріплення влади більшовиків, комуністичної моделі державності та господарювання.

Ключові терміни та поняття:

- революція
- Генеральний секретаріат
- Універсали Центральної Ради
- анархізм
- більшовизм
- білогвардійці
- громадянська війна
- інтервенція
- Націоналізація
- Брестський мир
- Гетьманат

- двовладдя
- державний переворот
- Директорія
- ЗУНР
- Акт злуки
- Отаманина
- «воєнний комунізм»
- Червоний терор

Українська РСР в умовах нової економічної політики (1921-1928 рр.)

1. Вкажіть голову уряду Радянської України у 1919-1923 рр.:

- а) Х.Раковський;
б) Д.Мануїльський;
в) В.Чубар.

2. Знайдіть і виправте в історичному тексті три помилки:

На Х з'їзді РКП (б) у 1920 р. було прийнято рішення про початок непу. Одним із головних елементів цієї політики була заміна продподатку для селян на продрозкладку.

3. Вкажіть причини запровадження непу:

- а) криза перевиробництва;
б) голод в радянській державі;
в) відмова більшовиків від ідеї побудови комуністичного суспільства;
г) криза політики «воєнного комунізму»;
д) поради західних економістів;
е) невдоволення селян продрозкладкою, народні постання.

4. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 18 березня 1921 року;	1) початок І п'ятирічки;
б) 19 травня 1923 року;	2) затвердження II з'їздом Рад СРСР першої Конституції СРСР;
в) 31 січня 1924 року;	3) декрет про запровадження єдиного податку для селян у грошовій формі;
г) 1 жовтня 1928 року;	4) укладення Ризького мирного договору між УСРР і РСФРР, з одного боку, то Польщею – з іншого.

а	
б	
в	
г	

5. Заповніть таблицю «Плани більшовицького керівництва щодо об'єднання радянських республік»

<i>План автономізації</i>	<i>Проект В.Леніна</i>	<i>Позиція Х.Раковського</i>

6. Заповніть пропущені слова в документі:

Із постанови ВУЦВК і РНК УСРР про заходи із забезпечення рівноправності мов і про сприяння розвитку української мови (1серпня 1923 року) : «Найближчим завданням уряду мусить бути усунення цієї нерівності в царині національної культури. Робітничо - _____ уряд України визнає за потрібне все ж таки протягом найближчого часу зосередити увагу держави на поширення знання _____ мови. Формальна рівність, що визнавалася до цього часу між двома найбільш поширеними на Україні мовами – української та _____ - недостатня».

7. Заповніть таблицю «Розвиток промисловості та сільського господарства в УСРР»

<i>Галузь господарства</i>	<i>Зміни</i>

8. Серед дослідників існує думка, що під час голоду 1921-1923 рр. в Україні радянська влада вперше застосувала проти своїх противників на селі «терор голодом». Поясніть, як ви це розумієте.

9. Співвіднесіть події, дати і міста, де вони відбувалися:

- а) антибільшовицький заколот, 1) 1921 р.; А) Харків;
спричинений голодом в Україні 2) 1922 р.; Б) Москва;
та Росії; 3) 1924 р.; В) Кронштадт.
б) прийняття першої
Конституції СРСР;
в) створення театру «Березіль»
Л. Курбаса;

а		
б		
в		

10. Вкажіть прізвище історичної особи:

Справжнє прізвище – Фітільов. Народився у 1893 р. в с. Тростянець на Сумщині в родині учителів. Із 1919 р. – член КП(б) У. В 1923 р. став одним із засновників Спілки пролетарських письменників «Гарт». А в 1925 р. – Вільної академії пролетарської літератури (ВАПЛІТЕ). Основоположник течії пролетарського романтизму. Ініціатор літературної дискусії в 1925- 1928 рр. Висунув гасло про розвиток української культури за кращими європейськими зразками «Геть від Москви!». Й. Сталін звинуватив його в антиросійських виступах. 13 травня 1933 р. покінчив життя самогубством.

11. Складіть перелік подій, пов'язаних із розвитком культури та духовного життя України в 1921-1928 рр., які ви вважаєте найважливішими. Обгрунтуйте свій вибір.

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Політика радянської влади в національно-культурній сфері, проголошена на XII з'їзді РКП(б) у 1923 р. і спрямована на розвиток і підтримку культури корінних національностей у республіках, а також висунування на керівні посади представників корінних національностей, що забезпечувала підтримку новій владі в національно-територіальних окраїнах.

2) Малочисельний соціальний клас в Російській імперії, який більшовики визнали основою своєї партії. Вони висунули гасло, згідно з яким його представники з різних країн мали єднатися. Після своєї перемоги більшовики обіцяли встановити диктатуру цього класу.

3) Комплекс перетворень у СРСР в 1920-1930 рр., спрямованих на розвиток матеріально-технічної бази, передусім важкої промисловості, посилення обороноздатності країни та становлення СРСР як індустріально розвинутої держави.

Ключові терміни та поняття:

- нова економічна політика
- план ГОЕЛРО
- трест
- синдикат
- концесія
- автономізація
- конфедерація
- федерація
- українізація (коренізація)
- ВАПЛІТЕ

Закріплення радянської влади в Україні (1929-1938 рр.)

1. Вкажіть лідера КП(б) У в 1928-1938 рр.:

- а) Л.Каганович;
- б) С.Косіор;
- в) М.Хрущов;
- г) В.Чубар.

2. Заповніть таблицю: «Колективізація в УРСР».

Питання	Відповідь
Мета проведення	
Термін	
Основні заходи	
Результати та наслідки	

3. Назвіть причини запровадження радянською владою суцільної колективізації:

- а) клопотання українських селян про створення колгоспів;
- б) прагнення покращити життєвий рівень населення;
- в) намагання взяти під повний контроль держави ситуацію в аграрній сфері;
- г) потреба держави в додаткових коштах для продовження індустріалізації;
- д) необхідність подолання наслідків голодомору 1933 р.;
- е) дотримання ідеології комунізму, що визнавала усупільнення засобів виробництва.

4. Заповніть таблицю «Прорахунки й досягнення перших п'ятирічок»

Роки п'ятирічки	Прорахунки	Досягнення

5. Продовжіть перелік:

Наслідками Голодомору 1932 – 1933 рр. стали:

- масові жертви – від 2,5 до 9 млн. осіб (за різними оцінками) ;

- _____ ;
- _____ ;
- _____ ;
- _____ ;

6. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 5 січня 1930 року;	1) самогубство М.Скрипника;
б) 7 серпня 1932 року;	2) трудовий рекорд О.Стаханова;
в) 7 липня 1933 року;	3) постанова «Про темпи колективізації і заходи допомоги держави колгоспному будівництву»;
г) 31 серпня 1935 року;	4) ухвалення закону «про п'ять колосків»;

а	
б	
в	
г	

7. Визначте прізвище історичної особи:

Народився у м. Самбір на Львівщині в акторській родині у 1887 р. Закінчив Тернопільську гімназію. Навчався у Львівському університеті. У 1916 р. переїхав до Києва. Був одним з організаторів «Молодого театру» в 1917 р., що показував українські вистави. У 1921 р. переїхав до Харкова. У 1922 р. організував театр «Березіль». У 1925 р. отримав звання народного артиста України. Відомі його постановки: «Гайдамаки», «Народний Малахій», «Мина Мазайло» та інші. У 1933 р. його було засуджено й відправлено до ГУЛАГу. Розстріляно в 1937 р. Реабілітовано померттю.

8. Встановіть відповідність між подіями, датами і містами, де вони відбулися:

а) смерть	1) 1930 р.;	А) Харків;	Б)
М.Грушевського за	2) 1932 р.;	Кисловодськ;	В)
нез'ясованих обставин;	3) 1934 р.;	Запоріжжя.	
- б) процес над «Спілкою визволення України»;
- в) пуск Дніпрогесу;

а		
б		
в		

9. Сучасний український історик Я.Грицак визначив 30-ті роки ХХ ст. в Радянській Україні як «десятиліття великого терору». Чи поділяєте ви його точку зору. Наведіть факти, що підтверджують вашу думку.

10. Встановіть відповідність між історичними діячами, родом їх занять та характеристиками творчої діяльності або творами:

а) Є. Патон;	1) образотворче мистецтво;	А) симфонії, обробки українських народних пісень, редакція опери «Тарас Бульба»;
б) М.Яворський;	2) історія;	Б) картини «Заколот селян», «Тарас Шевченко - пастух», «Повстання гайдамаків», ілюстрації до «Кобзаря» Т.Шевченка, «Лісової пісні» Лесі Українки, «Енеїди» І.Котляревського;
в) П.Тичина;	3) література;	В) перший директор Інституту електрозварювання ВУАН;
г) Остап Вишня;	4) музика;	Г) «Вишневі усмішки»;
д) Л.Ревуцький;	5) поезія;	Д) «Нарис історії України», «Нариси з історії революційної боротьби на Україні»;
е) І.Їжакевич;	6) фізика;	Е) збірки «Партія веде», «Чуття єдиної родини», «Сталь і ніжність».

а		
б		
в		
г		
д		
е		

11. Заповніть таблицю «Масові репресії 30-х рр. XX ст.»

<i>Основні напрями репресій</i>	<i>Конкретні факти</i>
Проти селянства	
Боротьба з «підпільними націоналістичними організаціями»	
Репресії проти членів КП(б) У	
Гоніння проти українських вчених, письменників, діячів мистецтва	
Боротьба проти церкви	
Чистка військових кадрів	

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Масове утворення колективних господарств у селах в УСРР у 1920-1930 рр., що супроводжувалися насильницькою ліквідацією більшості одноосібних господарств і входженням їх до колгоспів.

2) Каральні дії державної влади щодо населення, що супроводжувалися арештами, стратами, обмеженням прав. Це поняття часто вживають з епітетом «сталінські».

3) Обов'язковий для виконання колгоспниками мінімум сільськогосподарських робіт за день у 30-х роках XX ст. Залежно від його виконання визначався дохід колгоспника.

Ключові терміни та поняття:

- індустріалізація
- колективізація
- п'ятирічка
- розкуркулення
- голодомор
- геноцид
- ідеологія

- культ особи
- інакомислення
- репресії
- «розстріляне відродження»
- тоталітаризм
- комунізм
- соціалізм

Західно-українські землі в 1921-1939 рр.

1. Доповніть перелік.

Проявами національного пригноблення українського населення в Польщі були:

- скорочення кількості українських шкіл;
- намагання польського уряду асимілювати українців і утворити однорідну державу;
- _____;
- _____;
- _____;
- _____.

2. Заповніть таблицю «Становище українських земель у складі Польщі, Румунії та Чехословаччини»

Питання	Українські землі у складі		
	Польщі	Румунії	Чехословаччини
Економічне життя			
Соціальне життя			
Політична боротьба			

3. Вкажіть основоположника «інтегрального націоналізму»:

- а) Є.Коновалець;
- б) Д.Донцов;
- в) С.Бандера;
- г) Р.Шухевич.

4. Визначте, які програмні вимоги належали ОУН:

- а) створення самостійної соборної Української держави;
- б) знищення всіх неукраїнських народів, передусім поляків, росіян і євреїв;
- в) культурний, політичний та економічний розвиток української нації;
- г) приєднання Західної України до СРСР;
- д) визнання незалежної України рівноправним членом міжнародної спільноти;
- е) ліквідація приватної власності

5. Знайдіть і виправте в історичному тексті чотири помилки:

У 1928 р. було створено Організацію українських народників. Її лідером став Євген Петрушевич. ОУН використовувала тактику індивідуального терору проти політиків, які проводили антиукраїнську діяльність. У 1934 р. членом ОУН був убитий польський міністр Броніслав Пілсудський.

6. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 16-18 вересня 1924 року;	1) Татарбунарське повстання;
б) 16 вересня 1930 року;	2) прийняття Конституції Карпатської України;
в) 23 травня 1938 року;	3) початок «пацифікації» в Галичині;
г) 15 березня 1939 року.	4) вбивство у Роттердамі радянським агентом лідера ОУН Є. Коновальця.

а	
б	
в	
г	

7. Встановіть відповідність між подіями, датами і містами, де вони відбулися:

а) утворення ОУН;	1) 1921 р.;	А) Львів;
б) створення польською владою концтабору переважно для українців;	2) 1929 р.;	Б) Береза Картузька;
в) відкриття Українського таємного університету;	3) 1934 р.;	В) Відень.

а		
б		
в		

8. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився у селі Келечин на Закарпатті в 1874 р. в родині греко-католицького священника. Навчався в Ужгородській гімназії, а згодом на теологічному факультеті Ужгородського університету. Із 1900 р. учителював на Закарпатті. Був ініціатором видання дешевих книг для народу. Виступав за приєднання Підкарпатської Русі до Великої України. У 1920 р. став одним із засновників товариства «Просвіта». Видавав часописи «Благовісник», «Українське слово». У 1930 р. заснував «Учительську громаду». Лідер українофілів на Закарпатті. 26 жовтня 1938 р. очолив уряд автономної Підкарпатської Русі. 15 березня 1939 р. став президентом щойно проголошеної Карпатської України, проте незабаром Закарпаття було окуповане Угорщиною. У 1939 -1945 рр. жив у Празі. У 1945 р. був заарештований радянськими спецслужбами і перевезений до Москви. Помер у московській тюрмі 19 липня 1945 р.

9. Виберіть із наведених портретів той, на якому зображений глава греко-католицької церкви А. Шептицький.

10. Чи поділяєте ви думку, що становище закарпатських українців було кращим, ніж українців у СРСР, Польщі або Румунії? Обґрунтуйте свою точку зору.

11. Встановіть відповідність між прізвищами політичних діячів, сферами їх діяльності та біографічними даними:

а) Ю.Пілсудський;	1) король Румунії (1930-1940) ;	А) був убитий радянським агентом у Роттердамі в 1938 р.;
б) А.Волошин;	2) президент Карпатської України;	Б) громадсько-політичний і релігійний діяч, очолював українوفільський рух на Закарпатті, почесний голова ужгородської «Просвіти» в 1935-1938 рр.;
в) В.Мудрий;	3) начальник польської держави;	В) фактично керував Польщею в 1918-1922 та 1926-1935 рр.;
г) Є.Коновалець;	4) один із лідерів УНДО, віце-маршалок польського сейму, голова Української парламентської репрезентації;	Г) отримав високу посаду в польському сеймі внаслідок «нормалізації» 1935 р., виступав за співпрацю українців із польським урядом;
д) Кароль II;	5) лідер УВО та ОУН;	Д) в 1938 р. встановив у своїй країні військову диктатуру;
е) Р.Шухевич;	6) бойовий референт ОУН;	Е) організував кілька замахів ОУН на відомих політиків (Б.Перацького) .

а		
б		
в		
г		
д		
е		

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Політика репресій польської влади у вересні – листопаді 1930 р. проти українського населення Галичини. Перекладається з латинської мови як «умиротворення».

2) Польські колоністи-переселенці на етнічних українських землях, яких переселяла сюди влада для полегшення й прискорення полонізації краю.

3) Загальноприйнята скорочена назва легальної організації «Українсько-робітниче соціалістичне об'єднання», що діяла під егідою забороненої в Польщі Компартії Західної України (КПЗУ) і відстоювала про радянські та прокомуністичні ідеї.

Ключові терміни та поняття:

- «Східна Малопольща»
- румунізація
- русин
- Організація українських націоналістів
- Підкарпатська Русь
- інтегральний комунізм
- націонал-комунізм
- Карпатська Україна

Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

1. Визначте заходи, які нацистський окупаційний «новий порядок» передбачав здійснити в Україні у 1941-1944 рр.:

- а) масове винищення євреїв – голокост;
- б) утворення незалежної соборної Української держави;
- в) колонізація українських земель представниками арійської раси;
- г) часткове винищення слов'янських народів і перетворення решти на рабів;
- д) відновлення демократичних прав і свобод;
- е) поліпшення умов розвитку української промисловості та культури.

2. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 1 вересні 1939 року;	1) початок німецько-радянської війни;
б) 22 червня 1941 року;	2) завершення повної окупації України військами Німеччини та її союзників;
в) 22 липня 1942 року;	3) напад Німеччини на Польщу, початок Другої світової війни;
г) 11 травня 1944 року;	4) постанова про депортацію кримських татар.

а	
б	
в	
г	

3. Заповніть пропуски в документі:

Із доповідної записки Українського штабу партизанського руху до ЦК КП(б) У (січень 1943 р.) : «В останні роки діяльність українських націоналістів та української еміграції мала на меті дедалі активнішу боротьбу проти СРСР. Особливо активізувалась їхня діяльність після звільнення Західної _____ та приєднання до Радянської України. ОУНівську

організацію очолювали два лідери – полковник петлюрівської армії Андрій _____ і Степан _____ - глава наряду т.зв. молоді генералії».

4. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився на Чернігівщині в 1892 р. у селянській родині. Учасник Першої світової та громадянської війн. Під час радянсько-фінської війни 1939 – 1940 рр. отримав звання Героя Радянського Союзу. В 1941 – командував Київського особливого військового округу. Із 22 червня 1941 року – командував Південно – Західного фронту. Командував обороною Києва з липня до вересня 1941 року. Загинув при спробі вирватися з оточення у вересні 1941 року.

5. Заповніть таблицю, вказавши геополітичні зміни в західноукраїнських землях на початок Другої світової війни.

Дата	Західноукраїнські землі, приєднані до УРСР
1939 р.	
1940 р.	
1945 р.	

6. Встановіть відповідність між подіями, датами і місцями, де вони відбулися:

а) визволення від загарбників;	1) 23 серпня	А) Київ;
б) велика танкова битва;	1939 року;	Б) Москва;
в) Пакт Ріббентропа – Молотова;	2) 6 листопада	В) Луцьк-Рівне-Броди.
	1943 року;	
	3) 23-29 червня	
	1941 року;	

а		
б		
в		

7. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 17 вересня 1939 року;	1) початок визволення України від загарбників;
б) 19 вересня 1941 року;	2) вступ Червоної Армії у Галичину, відповідно до німецько-радянської угоди;
в) 18 грудня 1942 року;	3) визволення Києва від німецьких загарбників;
г) 6 листопада 1943 року;	4) захоплення німецькими військами Києва.

а	
б	
в	
г	

8. Встановіть відповідність між воєначальниками, їх діяльністю та датами здійснення військових операцій:

а) М.Кирпонос;	1) партизанський рейд від Путивля до Карпат;	А) 6 листопада 1943 року;
б) С.Ковпак;	2) визволення Києва;	Б) літо 1941 – осінь 1942 року;
в) Т.Строкач;	3) організація «Поліської Січі», утворення УПА;	В) 1943 р.;
г) Р.Шухевич;	4) керівництво Українським штабом партизанського руху;	Г) 20 червня 1942 року;
д) Т.Бульба-Боровець;	5) оборона Києва від загарбників;	Д) лютий 1943 – березень 1950 років;
е) М.Ватутін;	6) командування УПА після К. Савура;	Е) липень – вересень 1941 року.

а		
б		
в		
г		
д		
е		

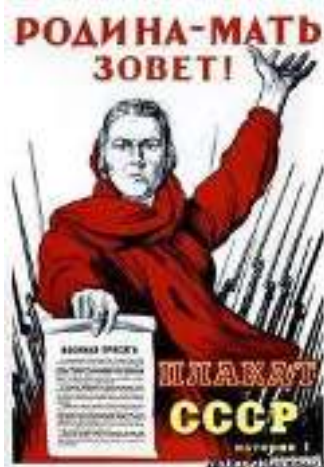
9. Складіть історичний портрет представника партизанського руху Опору в Україні. Висловіть власну оцінку його діяльності та внеску в справу визволення України.

10. Знайдіть і виправте три помилки:

Визволення Києва від німецьких загарбників відбулося 6 листопада 1944 р. Складність військової операції полягала у форсуванні Десни. Завершення цієї операції дало змогу продовжити успішне визволення Лівобережної України.

11. Розташуйте ці плакати у хронологічному порядку:

1

2

3

4

5

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Вивезення людей, техніки, установ із територій, що опинилися під загрозою ворожої окупації, вглиб держави. Ці заходи проводилися радянським урядом України у 1941 – 1942 рр.

2) Політика насильницького переселення народів із рідних місць на інші території, яка активно здійснювалася радянським урядом у 1939 – 1947 рр. Цей термін застосовують щодо кримських татар, вірмен, болгар, німців, а також українців і поляків, що проживали в Західній Україні.

3) Політика нацистського уряду, спрямована на винищення єврейського народу в окупованих Німеччиною країнах. Полягала у масових вбивствах євреїв, створенні для них умов, непридатних для життя.

Ключові терміни та поняття:

- Друга світова війна
- Лінія Керзона
- нацизм
- фашизм
- радянізація
- Пакт «Молотова – Ріббентропа»
- евакуація
- окупаційний режим
- гетто
- вермахт
- голокост
- колабораціонізм
- план «Ост»
- план «Барбаросса»

- антигітлерівська коаліція
- партизанський рух
- підпілля
- «рейкова війна»
- геноцид
- Бабин Яр
- оstarбайтери
- рух Опору
- «Поліська Січ»
- бандерівщина
- УПА
- депортація

Україна в перші повоєнні роки 1945 - початок 50-х рр.

1. Заповніть таблицю «Радянізація західних областей України».

Період	1939-1941 рр.	1945-початок 50-х рр.
Індустріалізація		
Колективізація		
«Культурна революція»		
Особливості		

2. Вкажіть голову першої української делегації при ООН:

- а) О.Корнійчук;
- б) М.Хрущов;
- в) Д.Мануїльський;
- г) Л.Каганович.

3. Заповніть таблицю «Міжнародне становище України у повоєнні роки»

Діяльність УРСР на міжнародній арені	Особливості соціально-економічного розвитку	Територіальні зміни УРСР після Другої світової війни

4. Визначте причини виникнення голоду в Україні у 1946 – 1947 рр.:

- а) діяльність загонів ОУН-УПА;
- б) масове вивезення зерна з України за кордон;
- в) нестача техніки та чоловічої робочої сили;
- г) «розгром» генетики за часів «лисенківщини»;
- д) повоєнна розруха;
- е) відсутність достовірної інформації про початок голоду в партійного керівництва.

5. Заповніть таблицю «Боротьба ОУН-УПА з радянським окупаційним режимом у повоєнні роки»

Мета	Засоби досягнення	Причина поразки

6. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 16 серпня 1945 року;	1) призначення першим секретарем ЦК КП(б) У Л. Кагановича;
б) 8 - 10 березня 1946 року;	2) радянсько-польський договір про кордон;
в) 3 березня 1947 року;	3) смерть Й.Сталіна;
г) 5 березня 1953 року;	4) Львівський собор, ліквідація УГКЦ.

а	
б	
в	
г	

7. Коли і яка подія описана в уривку?

«У ході переговорів ... радянська сторона висунула пропозицію про включення до майбутньої міжнародної організації всіх радянських республік як повноправних членів. Цю пропозицію союзники відкинули, але для України і Білорусії, що були найзначнішими за кількістю населення та територією і найбільше постраждали від війни, був зроблений виняток.

8. Встановіть відповідність між подіями, датами та містами, де вони відбулися:

а) промова У.Черчилля;	1) 5 березня 1946 року;	А) Фултон;
б) зустріч «великої трійки»;	2) 4 – 11 лютого 1945 року;	Б) Москва;
в) початок боротьби за владу в СРСР після смерті Й.Сталіна;	3) 5 березня 1953 року;	В) Ялта.

а		
б		
в		

9. Встановіть відповідність між роками, подіями у розвитку повоєнного народного господарства та їх результатами:

а) 1946 р.;	1) грошова реформа, скасування карткової системи;	А) затоплення родючих земель на Півдні, створення екологічної проблеми;
б) 1946 – 1947 р.;	2) завершення будівництва Каховської ГЕС;	Б) налагодження фінансової ситуації в країні;
в) 1947 р.;	3) початок IV п'ятирічки;	В) відновлення п'ятирічних планів розвитку народного господарства;
г) 1950 р.;	4) приєднання до України Криму;	Г) розорення дрібних колгоспів, занедбання «неперспективних» сіл;
д) 1954 р.;	5) початок укрупнення колгоспів;	Д) необхідність розв'язання проблем Кримського півострова;
е) 1955 р.;	6) масовий голод;	Е) загибель понад 1 млн. осіб.

а		
б		
в		
г		
д		
е		

10. У рамках якої кампанії була підготовлена процитована стаття?

«У зв'язку з шевченківськими днями низка газет надрукувала статті про Т.Г.Шевченка. Майже в усіх статтях Шевченка змальовують якось відірвано від дійсності. Коли ми показуємо визначного діяча минулого, святкуємо ювілеї, пов'язані з його іменем, завжди необхідно наголошувати на зв'язку минулого з дійсністю, вказувати на роль партії і тов. Сталіна».

11. Визначте історичну особу:

Народився в 1894 р. у селянській родині на Чернігівщині. Учителював. У 1921 – 1923 рр. працював на дипломатичній службі. Пізніше займався літературною творчістю та кінодраматургією. Фільми: «Звенигора», «Арсенал», «Земля», «Аероград», «Щорс», «Мічурін». Написав кіносценарії «Україна в огні», «Поема про море» та ін. За наказом Сталіна змушений був залишити Україну та переїхати до Москви. Помер у 1956 р. у Москві.

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Негативне явище в радянській науці, що супроводжувалося «розгромом» і заборонаю генетики та інших наук, оголошених буржуазними. Визнання селекції єдиним засобом видозміни властивостей рослин.

2) Ідеологічна концепція, що заперечує ідею національної культури, патріотизму, батьківщини і проголошує громадянство світу. В дотриманні таких поглядів звинувачували в часи «ждановщини» переважно представників єврейської інтелігенції.

3) Неофіційна назва західноукраїнських етнічних земель, які опинилися за «лінією Керзона» й відійшли до Польщі.

Ключові терміни та поняття:

- операція «Вісла»
- «ждановщина»
- «лисенківщина»
- космополітизм

Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953 - 1964 рр.)

1. Вкажіть прізвище першого секретаря ЦК КПУ в 1957 – 1963 рр.:

- а) М.Підгорний;
- б) П.Шелест;
- в) Л.Брежнєв.

2. Знайдіть і виправте в тексті три помилки:

XX з'їзд КПРС відбувся в лютому 1955 р. На ньому з доповіддю про культ особи та його наслідки виступив перший секретар ЦК КПРС Леонід Брежнєв.

3. Заповніть таблицю «Зародження дисидентського руху»

Причини виникнення	Форми боротьби

4. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 13 червня 1953 року;

б) 6 листопада 1960 року;

в) 12 квітня 1961 року;

г) 2 липня 1963 року;

1) початок роботи Київського метрополітену;

2) перший космічний політ Ю. Гагаріна;

3) призначення на посаду першого секретаря ЦК КПУ П.Шелеста;

4) призначення на посаду першого секретаря ЦК КПУ О.Кириченка.

а	
б	
в	
г	

5. Встановіть відповідність між історичними подіями, датами та місцями:

а) суд над Л. Лук'яненком і членами УРСР;	1) 1954 р.;	А) Москва;
б) передача з юрисдикції РРФСР до підпорядкування УРСР;	2) 1961 р.;	Б) Крим;
в) усунення від влади М.Хрущова;	3) 1964 р.;	В) Львів.

а		
б		
в		

6. Заповніть пропуски в документі:

Із книги І. Дзуби «Інтернаціоналізм чи русифікація» 1965 р.

«От і радіємо з денаціоналізації десятків народів, з успіхів русифікації, того, що мовляв понад десять мільйонів неросіян в Союзі за останнім переписом назвали «рідною» _____ мову і зреклися своєї мови. Потрібно багато несправедливості і неправди щодо минулої історії цих народів, щодо марксизму - _____, щодо суті комунізму, щодо характеру тих процесів, які відбуваються на наших очах».

7. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився в 1935 р. у с. Біївці на Полтавщині в селянській родині. Закінчив Київський університет у 1957 р. за спеціальністю «журналістика». Працював у газетах на Черкащині. У статтях критикував вади бюрократично-партійного апарату, за що зазнав переслідувань з боку владних структур. Відомий своїми дисидентськими віршами, об'єднаними в збірки поезій «Тиша і грім», «Земне тяжіння», «Лебеді материнства» та ін. Помер у лікарні в 1963 р. унаслідок завданих йому тяжких тілесних ушкоджень. Похований у Черкасах. Посмертно в 1995 р. удостоєний Державної премії ім. Т.Шевченка.

8. Встановіть відповідність між історичними особами, сферою їх діяльності та творчими досягненнями:

а) Б.Патон;	1) медицина;	А) кіносценарій «Поема про море»;
	2) музика;	Б) лікування хвороб серця;
б) О.Гончар;	3) фізика;	В) «Прапорonosці», «Тронка», «Собор»;
	4) поезія;	Г) нові методи електрозварювання;
в) О.Довженко;	5) кіномистецтво;	Д) «Богдан Хмельницький»;
	6) проза;	Е) «Третя рота», «Розстріляне безсмертя», «Мазепа».
г) К.Данькевич;		
	д)	
В.Сосюра;		
	е)	
М.Амосов;		

а		
б		
в		
г		
д		
е		

9. Спростуйте або підтримайте це твердження.

Оцінюючи результати і наслідки хрущовських реформ, історик О.Бойко писав: «...Пріоритетною ланкою в процесі реформування було обрано сільське господарство. Його стрімке піднесення було зумовлене посиленням матеріальної зацікавленості колгоспників у суспільному виробництві, створенням умов для розвитку особистого селянського господарства, поліпшенням якісного складу керівників сільськогосподарського виробництва. Спад, що розпочався 1958 р., був зумовлений посиленням адміністративного тиску на колгоспи, непослідовністю реформаційного курсу, поглинанням значної частини матеріальних та людських ресурсів хрущовськими «надпрограмами», примусовим викупом колгоспами техніки МТС тощо.

Така ж суперечлива картина склалася і в соціальній сфері...».

10. Заповніть таблицю «Науково-технічна революція і наука в Україні»

Галузь науки	Основні здобутки	Представники
Точні науки		
Гуманітарні науки		
Сільськогосподарські науки		

11. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився в 1892 р. у с. Заздрості на Тернопільщині. Отримав богословську освіту у Львівській духовній семінарії. Був помічником митрополита Української греко-католицької церкви А.Шептицького. Після його смерті в 1944 р. очолив УГКЦ. У 1946 р. за відмову перейти під керівництво Московського патріархату був заарештований радянською владою та відправлений до Сибіру, де провів майже двадцять років. У 1963 р. був висланий за межі СРСР і прибув до Рима. Із 1965 р. – кардинал католицької церкви. Із 1975 р. – патріарх УГКЦ. Помер у 1984 р. Згідно із заповітом його тіло в 1992 р. перевезено до Львова та поховано у соборі Святого Юра.

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Адміністративно-територіальні органи управління, що діяли в Україні в 1957 – 1965 рр. і зменшували повноваження галузевих міністерств. Поняття утворено від скорочення офіційної назви – Рада народного господарства.

2) Державна політика, спрямована на насадження російської мови, асиміляцію неросійського населення, витіснення національних мов з ужитку та запровадження в офіційне використання лише російської мови.

3) Період правління в СРСР М.Хрущова (1953 – 1964) . Поняття запровадив російський письменник І. Еренбург за аналогією природному явищу, що передуює пробудженню природи після зими.

Ключові терміни та поняття:

- «хрущовська відлига»
- адміністративно-командна система
- лібералізація
- реабілітація
- права людини
- правозахисний рух
- дисидентство
- «шестидесятники»

Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 60 – початок 80 – х років XX ст.)

1. Вкажіть керівника Української Гельсінської групи в 1976 р.:

- а) П.Григоренко;
- б) В.Чорновіл;
- в) М.Вінграновський;
- г) М.Руденко.

2. Вкажіть ознаки періоду «застою»:

- а) відмова від реформування суспільно-політичного та економічного ладів;
- б) збереження стабільності в державі;
- в) масові розстріли політв'язнів;
- г) ліквідація відмінностей між рівнем життя партійної номенклатури та пересічних громадян;
- д) придушення будь-яких проявів інакодумства;
- е) офіційна заборона використання української мови в державних установах.

3. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 4 вересня 1965 року;

1) видання постанови «Про додаткові заходи з удосконалення вивчення російської мови»;

б) 25 травня 1972 року;

2) обрання першим секретарем ЦК КПУ В. Щербицького;

в) 7 жовтня 1977 року;

3) прийняття нової Конституції СРСР;

г) 26 травня 1983 року;

4) виступи відомих дисидентів в кінотеатрі «Україна» з протестами проти арештів.

а	
б	
в	
г	

4. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився в 1931 р. у м. Кіцмань у Північній Буковині. У 1973 – 1979 рр. навчався у Львівській консерваторії. Прославився як поет і композитор, автор понад 40 відомих пісень: «Червона рута». «Водограй», «Пісня буде поміж нас». «Два персні» та ін. Загинув у 1979 р. за нез'ясованих обставин у Брюховецькому лісі поблизу Львова.

5. Заповніть таблицю «Економічний розвиток України в другій половині 1960- початок 1980 рр.»

<i>Сфери народного господарства</i>	<i>Досягнення</i>	<i>Кризові явища</i>
<i>Промисловість</i>		
<i>Сільське господарство</i>		
<i>Соціальна сфера</i>		

6. Знайдіть і виправте в тексті три помилки:

У 1971 р. був звільнений від обов'язків першого секретаря ЦК КПУ і переведений до Мінська Петро Шелест. Приводом до критики стала його книга «Україно наша рідна».

7. Вставте пропущені слова:

Із Конституції УРСР 1978 р.: «У результаті творчої діяльності трудящих, керованих _____ партією, у нашій країні побудоване розвинуте соціалістичне суспільство – суспільство справжньої свободи людей праці, в якому утвердились зрілі соціалістичні відносини, неухильно підвищується добробут і культура народу, зміцнюється непорушний союз _____ класу, колгоспного селянства і народної інтелігенції, склалася нова історична спільність - _____ народ».

8. Заповніть таблицю «Культурне і духовне життя в Україні в другій половині 1960- початок 1980 рр.»

Галузь	Характеристика
Освіта	
Наука	
Література	
Мистецтво	

9. Заповніть порівняльну таблицю «Дисидентський рух в Україні».

Критерії для порівняння	сер. 50-х - поч. 60-х рр.	к. 1960 – 1970-ті рр.
Основні вимоги		
Форми боротьби дисидентів		

10. Встановіть відповідність між подіями, датами і містами, де вони відбулися:

а) підписання акта про	1) 1975 р.;	А) Гельсінкі;
дотримання прав людини;	2) 1982 р.;	Б) Москва;
б) прийняття нової	3) 1978 р.;	В) Київ.
Конституції УРСР;		
в) прихід до влади в СРСР		
Ю. Андропова;		

а		
б		
в		

11. Встановіть відповідність між історичними здобутками, сферами їх діяльності та творчими здобутками чи професійними досягненнями:

а) П.Загребельний;	1) медицина;	А) «Тіні забутих предків»;
	2) музика;	Б) лікування хвороб серця;
б) В.Івасюк;	3) фізика;	В) «Червона рута»,
	4) поезія;	«Водограй»;
в) Б.Патон;	5) кіномистецтво;	Г) нові методи
	6) проза.	електрозварювання,
г) В.Стус;		керівництво АН УРСР;
		Д) «Свпраксія»,
д) С.Параджанов;		«Роксолана», «Диво»,
		«Первоміст»;
е) М.Амосов;		Е) «Зимові дерева», «Свіча
		в свічаді», «Палімпсести».

а		
б		
в		
Г		
Д		
е		

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) Людина, яка критикувала офіційну владу, ідеологію, викривала недоліки радянської політичної системи за часів Радянського Союзу. У перекладі з латини означає «інакодумець», «незгодний».

2) Негативне явище в українській культурі, пов'язане з ім'ям секретаря ЦК КПУ з ідеології В. Маланчука, що полягало в гоніннях національно-культурної інтелігенції у 70-х роках ХХ ст.

3) Період правління Л. Брежнєва в СРСР, який характеризувався стагнаційними явищами в економіці, стабільністю суспільно-політичного ладу, владною монополією Компартії.

Ключові терміни та поняття:

- «застій»
- консерватизм
- політико-ідеологічна криза
- «Косигінська реформа»
- мілітаризація економіки
- «холодна війна»

- науково-технічний прогрес
- корупція
- кар'єризм
- «самвидав»
- УГС

Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985- 1991 рр.)

1. Заповніть таблицю «Перебудова» в Україні».

<i>Напрями перебудови</i>	<i>Заходи, що здійснювалися</i>	<i>Результати і наслідки</i>
<i>Прискорення соціально-економічного розвитку</i>		
<i>Проведення економічної реформи</i>		
<i>Розширення гласності й демократизація суспільства</i>		
<i>«Нове політичне мислення» в зовнішній політиці</i>		

2. Вкажіть прізвище керівника СРСР, який був вихідцем з України:

3. Вкажіть першого секретаря ЦК КПУ після відставки В.Щербицького:

- а) В.Івашко;
- б) С.Гуренко;
- в) Л.Кравчук;
- г) І.Плющ.

4. Вкажіть явища, якими супроводжувалася Чорнобильська катастрофа:

- а) кількадеденне замовчування факту катастрофи радянським урядом;
- б) відсутність суттєвих негативних наслідків аварії на ЧАЕС;
- в) забруднення внаслідок аварії великої території;
- г) відсутність уваги щодо екологічної катастрофи з боку світової громадськості;
- д) завдання шкоди сотням тисяч людей у різних країнах;
- е) негайне інформування людей про аварію українською владою.

5. Встановіть відповідність між датами і подіями:

а) 26 квітня 1986 року;	1) спроба державного перевороту в СРСР,
б) 28 вересня 1989 року;	діяльність ДКНС;
в) 16 липня 1990 року;	2) звільнення В. Щербицького з посади першого
г) 19 – 21 серпня 1991 року;	секретаря ЦК КПУ;
	3) прийняття Декларації про державний
	суверенітет України;
	4) аварія на Чорнобильській АЕС.

а	
б	
в	
г	

6. Встановіть відповідність між подіями, датами і містами, де вони відбулися:

а) наймасштабніша техногенна катастрофа в історії людства;	1) 1986 р.;	А) Москва;
б) «живий ланцюг» на честь 91 - ої річниці соборності України;	2) 1990 р.;	Б) Київ – Львів;
в) виставка Президента СРСР;	3) 1991 р.;	В) Чорнобиль.

а		
б		
в		

7. Заповніть пропуски в документі:

Із Постанови Верховної Ради УРСР «Про проголошення незалежності України»: «Верховна Рада Української Радянської соціалістичної республіки постановляє: проголосити 24 _____ 1991 року Україну незалежною демократичною державою. 1 _____ 1991 року провести республіканський референдум на підтвердження Акта проголошення незалежності.

8. Співвіднесіть прізвища політиків, їх посади та характеристики діяльності:

а) Л.Кравчук;	1) Голова Верховної Ради України, перший Президент України;	А) обійняв посаду голови після відставки В. Масола;
б) В.Фокін;	2) командувач сухопутними військами Збройних сил СРСР, заступник міністра оборони СРСР;	Б) був обраний Президентом України в 1991 р.;
в) І.Юхновський;	3) Голова кабінету Міністрів України в 190 – 1992 рр.;	В) створив свою партію після заборони діяльності КПУ;
г) Л.Кучма;	4) лідер Соціалістичної партії України;	Г) був одним із керівників промислових підприємств-гігантів;
д) О.Мороз;	5) голова Народної Ради;	Д) керував найбільшим опозиційним об'єднанням у Верховній Раді України;
е) В.Варенніков;	6) генеральний директор «Південного машинобудівного заводу» в Дніпропетровську в 1986 – 1992 рр.;	Е) підтримував заколот ДКНС, наполягав на виконанні всіх рішень заколотників.

а		
б		
в		
г		
д		
е		

9. Вкажіть прізвище історичної особи:

Народився в 1936 р. у с. Теліжинці на Київщині. Закінчив Київський державний університет. Прославився як поет і драматург. Написав збірки поезій «Протуберанці серця», «Сонце і слово». За його сценаріями було зняті фільми «Криниця для спраглих», «Камінний хрест», «Пропала грамота» та ін. У 1989 – 1991 рр. очолював Народний рух України.

10. Знайдіть і виправте в тексті три помилки.

1 жовтня 1991 року відбулися перші в історії України всенародні вибори Президента України. Понад 61% голосів виборців отримав Голова Верховної Ради України В'ячеслав Чорновіл.

11. Складіть політичний портрет діяча, зображеного на фото.

12. Визначте поняття (одним словом) :

1) У період перебудови цим терміном означали відкритий доступ до інформації для суспільства, можливість широкого її обговорення. Під цим словом розумілося, що влада не має таємниць від народу.

2) Незалежність держави у зовнішній та верховенство у внутрішній сферах. Цей термін дослівно перекладається українською як «верховна влада». 16

липня 19190 року було прийнято Декларацію, що проголошувала його державний статус для України.

3) Самоуправління в Українській православній церкві, яка вийшла з-під влади Московського патріархату. У перекладі з грецької означає «самоврядування».

Ключові терміни та поняття:

- «перебудова»
- модернізація
- революція «згори»
- політичний плюралізм
- гласність
- чорнобильська катастрофа
- демократія

- Акт проголошення незалежності України
- Референдум
- Президент
- інтеграція
- Декларація про державний суверенітет України

Україна в умовах незалежності

1. Встановіть відповідність між політичними діячами та їх висловлюваннями і передвиборними слоганами:

а) Л. Кучма;	1) «Маємо те, що маємо»;
б) Л. Кравчук;	2) «Україна – не Росія»; «національна ідея не спрацювала»;
в) В. Ющенко.	3) «Не словом, а ділом»;
	4) «Весна переможе».

2. Знайдіть і виправте в тексті три помилки:

У 1997 році в Україні було запроваджено власну національну валюту – гривню. Президентом України в той час був Леонід Кравчук.

3. Заповніть таблицю «Україна в роки незалежності»

Період	1994-2005	2005-2010	2011-2012
Державотворчі процеси			
Рівень життя населення			

4. Висловіть власну точку зору щодо питання про суперечливі процеси розбудови незалежної держави в Україні.

Аналізуючи здобутки України в розбудові нової держави за роки її незалежності, історик В. Остафійчук сказав: «На шляху, пройдену після здобуття незалежності, були злети й падіння, успіхи й розчарування. Нам важко, ми помиляємося і помиляємося, зазнавали й зазнаємо значних втрат. Але справою кожного з нас, спільною справою всього українського народу, є вільне облаштування свого життя, розбудова незалежної, багатой, демократичної, соборної держави. І лише об'єднавшись і обнявшись, ми зможемо звести цю величну споруду, власними силами й розумом створити на найкращих у світі землях гідні умови для праці й повноцінного життя, процвітання України, якою б усі ми пишалися».

5. Встановіть відповідність між прізвищами громадських діячів, сферами їх діяльності та досягненнями:

а) Р. Лижичко;	1) медицина;	А) володар «Золотого м'яча» 2004 р.;
б) А. Шевченко;	2) музика;	Б) науковець-дисидент, автор статті «Приєднання чи возз'єднання»;
в) М. Амосов;	3) футбол;	В) ефективні методи лікування хвороб серця;
г) М. Брайчевський;	4) історія;	Г) переможець Євробачення-2004 р.;
д) В. Кличко;	5) кіномистецтво;	Д) чемпіон світу з боксу у супертяжкій вазі в 2004 р.;
є) Б. Ступка;	6) бокс;	Е) фільми «Водій для Віри», «Вогнем і мечем», «Свої», «Молитва за Мазепу».

а		
б		
в		
г		
д		
е		

б. Висловіть власну точку зору щодо перспектив економічного, політичного і соціального розвитку незалежності України.

Аналізуючи здобутки України в розбудові нової держави за роки її незалежності, історик В. Остафійчук зауважив: «незалежність здобута, на перший погляд, таким легким шляхом, і досі не стала фактичною незалежністю від стереотипів свідомості, насаджених століттями бездержавності. Адже навчитися по-новому мислити, а відтак, по-новому працювати, позбутися старих комплексів - справа багатьох років, яка вимагатиме нелегких зусиль влади, держави, народу. Нам ще треба наполегливо вчитися жити і діяти в цивілізованому світі, де балом правлять – чесний бізнес, високопродуктивна праця, ощадливість, свідомо дисципліна і висока відповідальність».

[illegible]

7. Перед вами результати виборів до Верховної Ради. Назвіть рік і місяць їх проведення.

8. Дайте відповідь на питання:
«Суспільно-політичні рухи і політичні
г. Міжнаціональні відносини».

[illegible]

9. Заповніть таблицю «Розвиток культури та духовне життя в Україні в роки незалежності»

Галузь суспільно-культурного розвитку	Здобутки	Проблеми
Освіта		
Література		
Наука		
Мистецтво		
Музика і театр		
Кінематограф		

10. Встановіть відповідність між подіями, датами і містами, де вони відбулися:

- а) з'їзд прихильників В. Януковича, обговорення питання про утворення Південно-Східної Української Автономної Республіки;
 б) падіння військового літака на глядачів під час авіа шоу;
 в) участь України у саміті тисячоліття;

- 1) 2000 р.;
 2) 2002 р.;
 3) 2004 р.;

- А) Сквили;
 Б) Нью-Йорк;
 В) Сіверськодоонецьк.

a		
б		
в		

Висновки

Робочий зошит для самостійного вивчення з історії України, охоплюючи весь програмний матеріал, спрямовує пізнавальну активність студентів на пошукове вивчення найважливіших історичних етапів і подій, аналіз

історичних закономірностей і процесів, формування історичного мислення і світогляду, виховання високого патріотизму, любові до Батьківщини.

Творчі завдання, що становлять основу робочого зошиту, розширюють історичний кругозір, дозволяють організувати роботу студентів за інтересами, сприяє розвитку індивідуальних здібностей, ініціатив і самостійності в пізнанні історичного матеріалу. Вони дозволяють значно ширше, ніж на занятті викладачу звернути увагу на психологічні та вікові особливості студентів і допомагає реалізувати їх в процесі навчання.

В умовах роботи з робочим зошитом відкриваються можливості для формування інтелектуальних і практичних вмінь за рахунок роботи в бібліотеках, музеях, архівах. У процесі виконання завдань з самостійного вивчення студенти постійно знаходяться в процесі наукового пошуку, докладають чимало зусиль, волі і праці для вирішення історичних завдань.

Найбільш поширеними видами завдань є:

- хронологічні, мета яких допомогти студентам запам'ятати найважливіші історичні дати і події, вміти їх зіставляти;
- запам'ятовування імен видатних історичних персоналій і характеристики відомих історичних діячів;
- картографічні, які дають можливість розвивати пам'ять, формують вміння, навички запам'ятовувати географічні назви та історичні події;
- запам'ятовування деталей і ходу історичних подій.

Позитивом робочого зошиту з самостійного вивчення історії України є також те, що він створює умови для постійної співпраці та зворотного зв'язку між основними учасниками навчального процесу: викладачем і студентом; полегшує процес контролю викладача знань, вмінь і навичок студентів; робить сам процес контролю стає прозорим і відкритим.

Отже, робочий зошит дає можливість формувати історичні знання; розвивати історичне мислення, яке передбачає загальне розуміння історичного процесу в його різноманітності; виховання в студентів особистих рис громадянина України, загальнолюдських цінностей, сприйняття ідей гуманізму та демократизму, взаєморозуміння між народами на основі особистісного усвідомлення досвіду історії; готує до свідомої активної участі в суспільному житті Української держави.

Рецензія

*на робочий зошит для самостійного вивчення дисципліни
«Історія України»*

Робочий зошит розроблений в відповідності до методичних вимог з урахуванням сучасних освітніх стандартів. Він спрямований на організацію самостійного вивчення студентами закономірностей історичного розвитку, встановлення його загальних рис та особливостей. Завдяки пошуковому характеру розроблених творчих завдань стимулюється підвищення рівня знань студентів, виявляються і розвиваються їх творчі здібності; поглиблюються навички самостійної роботи, такі, як уміння працювати з різними джерелами, використовувати екскурсійні, музейні та архівні матеріали; задовольняються індивідуальні інтереси і нахили студентів.

Викладач виявив творчий підхід, знання вікових особливостей пізнання при розробці навчальних завдань. Всі вони носять актуальний, дослідницький характер, мають різний рівень складності і спрямовані на всебічне вивчення загальноісторичних процесів і специфічних рис розвитку історії України та її окремих регіонів. Це і тестові завдання, хронологічні диктанти, політичні портрети видатних історичних діячів, порівняльні аналізи історичних подій і етапів тощо.

Рецензент

О.С.Єременко

Оцінка конкурсної комісії: _____ балів

Голова конкурсної комісії

О.В.Гордієнко